Maa- ja metsätalousministeriö
lainsäädäntöneuvos Katri Valjakka

MUISTIO
8.5.2018

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ELÄINJALOSTUSTOIMINNASTA, ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (HE 20/2018 vp)

Hallituksen esityksessä HE 20/2018 vp ehdotetaan muutettavaksi eläinjalostustoiminnasta annettua lakia (319/2014), jäljempänä *eläinjalostustoimintalaki*, vastaamaan Euroopan unionissa voimaan tullutta ja marraskuun 2018 alusta lukien jäsenvaltioissa sovellettavaksi tulevaa uutta Euroopan unionin eläinjalostusta koskevaa, suoraan jäsenvaltioissa sovellettavaa lainsäädäntöä siltä osin kuin sen täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä.

Hallituksen esitykseen sisältyvät keskeisimmät muutosehdotukset eläinjalostustoimintalakiin ja muutosehdotusten taustaa

Puhdasrotuisten jalostuseläinten, risteytettyjen jalostussikojen ja niiden sukusolujen ja alkioiden jalostuksessa, kaupassa ja unioniin tulossa sovellettavissa jalostus- ja polveutumisedellytyksistä ja asetuksen (EU) N:o 651/2014, neuvoston direktiivien 89/425/ETY muuttamisesta sekä tiettyjen eläinjalostusta koskevien säädösten kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1012 (”eläinjalostusasetus”), jäljempänä *eläinjalostusasetus*, tuli voimaan 19 päivänä heinäkuuta 2016 ja sitä sovelletaan 1 päivästä marraskuuta 2018.

Komissio on antanut eläinjalostusasetuksen nojalla komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/717 (ns. jalostustodistusasetus) ja komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/1940 (ns. hevospassin jalostustodistusasetus) sekä komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/716 (mallilomake tunnustettuja jalostusjärjestöjä ja jalostustoimijoita koskeviin luetteloihin sisällytettävistä tiedoista), joita sovelletaan niin ikään 1 päivästä marraskuuta 2018. Eläinjalostusasetuksella kumottiin aiemmin voimassa olleet eläinjalostusta koskevat neuvoston direktiivit 87/328/ETY, 88/661/ETY, 89/361/ETY, 90/118/ETY, 90/119/ETY, 90/427/ETY, 91/174/ETY, 94/28/EY ja 2009/157/EY ja mainittujen direktiivien nojalla annetut komission päätökset ja sekä komission päätös 96/463/EY, joita kuitenkin sovelletaan 1 päivään marraskuuta 2018 asti.

Eläinjalostustoimintalakia ehdotetaan edellä sanotun mukaisesti muutettavaksi vastaamaan uutta Euroopan unionin eläinjalostusta koskevaa lainsäädäntöä siltä osin kuin sen täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä. Eläinjalostustoimintalakiin sisäl-

tyisi edelleenkin säännökset muun muassa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön sekä jalostusohjelman hyväksymisestä, jalostusohjelmasta, kantakirjan ja jalostusrekisterin pitämisestä sekä eläimen merkitsemisestä niihin, jalostustodistuksesta sekä jalostuseläinten ja niiden sukusolujen ja alkioiden tuonnista kolmansista maista. Mainittujen säännösten tarkempi aineellinen sisältö määräytyisi kuitenkin edellä mainitun Euroopan unionin eläinjalostusta koskevan lainsäädännön perusteella.

Eläinjalostustoimintalain soveltamisalaan kuuluvat eläinlajit määräytyvät suoraan eläinjalostusasetuksen säännösten perusteella eli eläinjalostustoimintalakia sovelletaan puhdasrotuisiin nauta-, sika-, lammas-, vuohi- ja hevoseläimiin sekä risteytettyihin jalostussikoihin. Eläinlajien osalta eläinjalostusasetuksen soveltamisala vastaa voimassa olevan eläinjalostustoimintalain soveltamisalaa. Jäsenvaltiot eivät voi päätöksellään laajentaa eläinjalostusasetuksen soveltamisalaa esimerkiksi eläinlajien osalta.

Eläinjalostusasetukseen on sisällytetty yhteensä 26 määritelmää Euroopan unionin eläinjalostusta koskevassa lainsäädännössä käytettävän terminologien yhdenmukaistamiseksi. Eläinjalostustoimintalaissa käytettävää terminologiaa ehdotetaankin tietyiltä osin muutettavaksi eläinjalostusasetuksessa käytettävästä terminologiasta johtuen ja vastaamaan eläinjalostusasetuksessa käytettävää terminologiaa. Eläinjalostustoimintalakiin ehdotetaan ensinnäkin otettavaksi käyttöön termi ”jalostusrekisteriä pitävä yhteisö” kantakirjaa pitävän yhteisön rinnalle, koska jalostusrekisteriä pidetään eläinjalostusasetuksen mukaan risteytetyistä jalotussioista. Voimassa olevan lain termi ”jalostukseen käytettävä eläin” muutettaisiin termiksi ”jalostuseläin”, termi ”ohjesääntö” termiksi ”jalostusohjelma” ja termi ”polveutumistodistus” termiksi ”jalostustodistus”.

Muutoksena suhteessa voimassa olevaan lainsäädäntöön eläinjalostusasetuksessa on eriytetty toisistaan toisaalta kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksyminen ja toisaalta eläinlajin rodun tai linjan jalostusohjelman hyväksyminen. Voimassa olevan eläinjalostustoimintalain mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy jalostusohjelman (ohjesäännön) tehdessään päätöksen kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä. Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävällä yhteisöllä pitää olla vähintään yksi hyväksytty jalostusohjelma, mutta sillä voi olla myös useampia jalostusohjelmia eli se voi esimerkiksi pitää kantakirjaa useammasta kuin yhdestä eläinlajin rodusta. Jalostusohjelman hyväksymisestä päättää sama viranomainen, joka tekee päätöksen kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä, eli Suomessa Elintarviketurvallisuusvirasto. Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen hallinnollista taakkaa on helpotettu siten, että aiemmasta poiketen Elintarviketurvallisuusvirastolle olisi tehtävä ilmoitus jalostusohjelman muutoksista vain, jos jalostusohjelmaa muutetaan merkittävästi. Mainitut muutokset sisältyvät nyt käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen.

Eläinjalostusasetuksen säännösten mukaan jäsenvaltion on nimettävä toimivaltainen viranomainen, joka olisi ehdotuksen mukaan Suomessa Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusvirasto on nykyisinkin toimivaltainen viranomainen eläinjalostustoimintalaissa tarkoitettujen viranomaistehtävien hoitamisessa kuten kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävien yhteisöjen hyväksymisessä ja valvonnassa. Elintarviketurvallisuusviraston valvontavelvollisuus laajenisi voimassa olevaan lainsäädäntöön verrattuna jossain määrin, koska eläinjalostusasetuksessa asetetaan valvontavelvoitteita ja edellytetään muun muassa tehtäväksi otantavalvontaa, mikä on uusi vaatimus aiempaan verrattuna. Elintarviketurvallisuusviraston käytettävissä olevia hallinnollisia

pakkokeinoja kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäviin yhteisöihin laajennettaisiin nykyisestä, miltä osin ehdotus perustuu eläinjalostusasetuksen 47 artiklan. Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksymisen peruuttamisen lisäksi Elintarviketurvallisuusvirasto voisi tietyissä tapauksissa esimerkiksi määrätä jalostustodistusten myöntäminen keskeytettäväksi tai keskeyttää jalostusohjelman hyväksynnän voimassaolo taikka peruuttaa jalostusohjelman hyväksyntä.

Muista kevätistuntokaudella 2018 eduskunnan käsiteltävinä olleista tai olevista hallituksen esityksistä riippuvat ja eduskuntakäsittelyn yhteydessä lakiehdotukseen esitettäväksi tehtävät muutokset

Eduskunnalle on annettu 22 päivänä helmikuuta 2018 hallituksen esitys laiksi Ruokavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 8/2018 vp). Mainittuun hallituksen esitykseen sisältyy muun muassa ehdotus Elintarviketurvallisuusvirastosta annetun lain kumoamisesta, koska Elintarviketurvallisuusviraston nykyiset tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi perustettavalle Ruokavirastolle vuoden 2019 alusta lukien. Eduskunta on hyväksynyt edellä mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen Ruokavirastosta annettavasta laista 27 päivänä huhtikuuta 2018 ja laki on tarkoitus vahvistaa mahdollisimman pian eduskunnan vastauksen saamisen jälkeen.

Ruokavirastosta annettavan lain hyväksymisen johdosta maa- ja metsätalousministeriö esittää, että tähän hallituksen esitykseen sisältyvät ne eläinjalostustoimintalain säännökset, joissa säädetään Elintarviketurvallisuusvirastosta, muutettaisiin eduskuntakäsittelyn aikana Ruokavirastoa koskeviksi säännöksiksi (lakiehdotukseen sisältyvät 3, 4, 6, 7, 10, 12—15, 15 a, 16 ja 17 §). Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö esittää, että eläinjalostustoimintalakiin lisättäisiin siirtymäsäännös siitä, että 1 päivän marraskuuta 2018 ja 31 päivän joulukuuta 2018 välisenä aikana sillä, mitä eläinjalostustoimintalaissa säädetään Ruokavirastosta, tarkoitetaan Elintarviketurvallisuusvirastoa. Mainitut muutosesitykset on esitetty tämän muistion liitteessä 1.

Eduskunnalle on annettu 12 päivänä huhtikuuta 2018 hallituksen esitys liikesalaisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 49/2018 vp). Mainittuun hallituksen esitykseen sisältyy paitsi ehdotus liikesalaisuuslaiksi niin myös ehdotukset 114 liitännäislain muuttamisesta. Mainitusta hallituksen esityksestä poistettiin ennen esityksen antamista eduskunnalle lausunnolla olleeseen hallituksen esitysluonnokseen sisältynyt ehdotus eläinjalostustoimintalain 17 §:n 2 momentin muuttamisesta, koska samaa momenttia ehdotetaan muutettavaksi tässä hallituksen esityksessä eläinjalostustoimintalain aineellisen sisällön osalta. Hallituksen esitykseen HE 49/2018 vp sisältyvät lakiehdotukset on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 9 päivänä kesäkuuta 2018. Näin ollen maa- ja metsätalousministeriö esittää, että eläinjalostustoimintalain 17 §:n 2 momenttia muutettaisiin eduskuntakäsittelyn aikana siten, että ”liike- ja ammattisalaisuus” korvattaisiin termillä ”liikesalaisuus”, jolloin momentin sanamuoto vastaisi eläinjalostustoimintalain muutoksen tullessa voimaan hallituksen esityksessä HE 49/2018 vp käyttöön otettavaksi ehdotettua terminologiaa. Edellä mainittu muutosesitys on myös esitetty tämän muistion liitteessä 1.

Voimaatulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan ja sen on myös välttämättä tultava voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018, jolloin Euroopan unionin eläinjalostusasetus tulee jäsenvaltioissa sovellettavaksi.

Lakiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jäisi edelleen voimaan eikä hyväksymistä tarvitsisi hakea uudestaan. Edelleen ehdotettujen siirtymäsäännöksen mukaan niihin hakemuksiin, jotka ovat mahdollisesti tulleet vireille ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin sekä eläinjalostusasetuksen että hallituksen esitykseen HE 20/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen säännöksiä.

Voimassa olevaan eläinjalostustoimintalakiin sisältyy useita valtuussäännöksiä antaa lakia tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Nämä valtuussäännökset koskevat muun muassa lain soveltamisalaan kuuluvia eläinlajeja, ohjesäännön (jalostusohjelman) sisältöä, kantakirjaan merkittäviä tietoja, eläimen merkitsemistä kantakirjaan, polveutumistodistuksen (jalostustodistus) sisältöä sekä tuontiin liittyviä tarvittavia selvityksiä ja niiden sisältöä. Koska eläinjalostusasetus sisältää edellä mainittuihin seikkoihin liittyvät ja jäsenvaltioissa suoraan sovellettavat säännökset, eläinjalostustoimintalaista ehdotetaan poistettavaksi valtuussäännökset antaa edellä mainituista seikoista tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Nämä maa- ja metsätalousministeriön asetukset tullaan kumoamaan erillisellä kumoamisasetuksella, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018. Luonnos kumoamisasetukseksi on tämän muistion liitteenä 2.

Liite 1

Laki

eläinjalostustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 1 §, 2 luvun otsikko, 3—6 §, 3 luvun otsikko, 7, 8, 10 ja 11 §, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §, 17 §:n 1 ja 2 momentti ja 20 § sekä

lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään puhdasrotuisten jalostuseläinten, risteytettyjen jalostussikojen ja niiden sukusolujen ja alkioiden jalostuksessa, kaupassa ja unioniin tulossa sovellettavista jalostus- ja polveutumisedellytyksistä ja asetuksen (EU) N:o 652/2014, neuvoston direktiivien 89/608/ETY ja 90/425/ETY muuttamisesta sekä tiettyjen eläinjalostusta koskevien säädösten kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 (”eläinjalostusasetus”), jäljempänä *eläinjalostusasetus*, täytäntöönpanosta.

2 luku

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen, jalostusohjelma, kantakirja ja jalostusrekisteri

3 §

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen

Ruokavirasto voi hakemuksesta hyväksyä julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen yhteisön eläinjalostusasetuksen 2 artiklassa tarkoitetun eläinlajin rodun kantakirjaa tai risteytettyjen jalostussikojen jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi, jos yhteisö täyttää eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I tarkoitetut vaatimukset.

Hakemukseen on liitettävä eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I tarkoitetut selvitykset.

Hyväksymisen edellytykset täyttävä hakija tulee hyväksyä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi. Jos Ruokavirasto aikoo evätä hyväksymistä koskevan hakemuksen eläinjalostusasetuksen 5 artiklassa säädetyillä perusteilla, Ruokaviraston on ilmoitettava asiasta kirjallisesti perusteluineen hakijalle, joka voi 60 päivän kuluessa pyytää asian uudelleen käsittelyä Ruokavirastolta. Ruokaviraston on annettava asiassa päätös 60 päivän kuluessa asian uudelleen käsittelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta.

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö on velvollinen viipymättä ilmoittamaan Ruokavirastolle toiminnassaan tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

4 §

Jalostusohjelma

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävällä yhteisöllä tulee olla vähintään yksi hyväksytty eläinjalostusasetuksen 8 tai 12 artiklassa tarkoitettu ja liitteen I mukainen jalostusohjelma.

Ruokavirasto tekee päätöksen jalostusohjelman hyväksymisestä. Jos jalostusohjelmaa muutetaan merkittävästi, muutoksesta tulee ilmoittaa Ruokavirastolle. Jos Ruokavirasto ei muuta ilmoita 90 päivän kuluessa ilmoituksen saatuaan, muutettu jalostusohjelma katsotaan hyväksytyksi.

5 §

Kantakirja ja jalostusrekisteri ja niiden pitäminen

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi hyväksytyn yhteisön tulee pitää eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 12 kohdassa tarkoitettua kantakirjaa tai 2 artiklan 17 kohdassa tarkoitettua jalostusrekisteriä.

Kantakirjan rakenteen ja sisällön tulee täyttää eläinjalostusasetuksen 15—17 artiklassa säädetyt vaatimukset.

6 §

Eläimen merkitseminen kantakirjaan tai jalostusrekisteriin

Puhdasrotuinen jalostuseläin on hakemuksesta merkittävä kantakirjan pääosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 18 tai 19 artiklassa säädetyt taikka 20 artiklan 2 kohdassa säädetyt vaatimukset. Eläin, joka ei täytä kantakirjan pääosastoon merkitsemisen edellytyksenä olevia vaatimuksia, on hakemuksesta merkittävä kantakirjan lisäosastoon, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 20 artiklan 1 kohdassa säädetyt vaatimukset.

Risteytetty jalostussika on hakemuksesta merkittävä jalostusrekisteriin, jos eläin täyttää eläinjalostusasetuksen 23 artiklassa säädetyt vaatimukset.

Muusta kuin jäsenvaltiosta maahan tuotu jalostuseläin ja muusta kuin jäsenvaltiosta maahan tuoduista sukusoluista ja alkioista tuotetut jälkeläiset on hakemuksesta merkittävä kantakirjan pääosastoon tai jalostusrekisteriin, jos ne täyttävät eläinjalostusasetuksen 36 artiklassa säädetyt vaatimukset.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään, ei sovelleta eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 25 kohdassa tarkoitettuun tuotantojärjestelmältään suljettuun yksityiseen yritykseen.

Ruokavirasto tekee päätöksen eläinjalostusasetuksen 19 artiklan 2 kohdassa, liitteen I 3 osassa ja liitteen II 1 osan III luvussa tarkoitetun luvan myöntämisestä.

3 luku

Jalostuseläimiin ja niiden sukusoluihin ja alkioihin liittyvät asiakirjat sekä niiden tuonti

7 §

Jalostustodistus

Kun kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkityillä jalostuseläimillä taikka niiden sukusoluilla tai alkioilla käydään kauppaa jäsenvaltiossa tai jäsenvaltioiden välillä, mukana on seurattava eläinjalostusasetuksen 30 artiklassa tarkoitettu ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä jalostuseläimiä sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskevien jalostustodistusten mallilomakkeiden osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/717 tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 täydentämisestä hevoseläimille kerran myönnettävään elinikäiseen tunnistusasiakirjaan sisältyvien hevoseläimiin kuuluville puhdasrotuisille jalostuseläimille myönnettävien jalostustodistusten sisällön ja muodon osalta annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/1940 mukainen jalostustodistus. Sama koskee myös tilannetta, jossa jalostuseläin tai jalostuseläimen sukusoluilla tai alkioilla tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä toiseen kantakirjaan tai jalostusrekisteriin.

Jalostustodistuksen saa antaa vain kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö. Jos kyse on sukusoluista tai alkioista, jalostustodistuksen saa kuitenkin antaa myös eläinjalostusasetuksen 31 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimija kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toimittamien tietojen perusteella. Edellä mainitun toimijan on pyynnöstä annettava jalostustodistus.

Ruokavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä jalostustodistuksista.

8 §

Jalostuseläinten sekä jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden tuonti

Tuotaessa eläinjalostusasetuksen 34 artiklassa tarkoitetun jalostuselimen pitämään kantakirjaan tai jalostusrekisteriin merkitty jalostuseläin tai jalostuseläinten sukusoluja tai alkioita maahan muusta kuin jäsenvaltiosta, niiden mukana on oltava 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu jalostustodistus, jos kyseiset jalostuseläimet tai kyseisistä sukusoluista tai alkioista tuotetut jälkeläiset on tarkoitus merkitä Suomessa kantakirjaan tai jalostusrekisteriin.

Jos puhdasrotuisen jalostuseläimen tuonnissa vaaditaan sovellettavaksi tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 2658/87 tarkoitettua sopimustullia, Tul-

lille on esitettävä eläinjalostusasetuksen 37 artiklassa tarkoitetut asiakirjat. Eläimelle tehtävän eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996) tarkoitetun eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä on tällöin tarkastettava myös eläinjalostusasetuksen 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut seikat.

10 §

Ruokavirasto

Ruokavirasto ohjaa ja valvoo eläinten jalostustoimintaa. Ruokavirasto toimii eläinjalostusasetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa lisäksi kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksymiseen sekä eläinjalostusasetuksen ja tämän lain säännösten valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

11 §

Tulli

Tulli suorittaa jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuontiin ja maahantuonnin valvontaan liittyviä tehtäviä siten kuin jäljempänä säädetään.

5 luku

Valvonta ja hallinnolliset pakkokeinot

12 §

Valvonta

Ruokavirasto valvoo kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toimintaa eläinjalostusasetuksessa ja tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisessa. Ruokavirasto valvoo lisäksi jalostustoimintaa harjoittavien sekä jalostuseläinten ja jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden maahantuojaa eläinjalostusasetuksen ja tämän lain säännösten noudattamisessa.

Jalostuseläinten sekä jalostuseläinten sukusolujen ja alkioiden maahantuontia valvoo Ruokaviraston lisäksi Tulli.

— —

13 §

Tarkastusoikeus

Ruokavirastolla on oikeus tarkastaa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön toiminnan valvomiseksi yhteisön toimitiloja ja sähköisiä tiedonhallintajärjestelmiä sekä saada yhteisöltä ja tämän edustajalta tarkastuksen suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa. Komissiolla ja komission nimeämällä asiantuntijalla on oikeus osallistua Ruokaviraston suorittamaan tarkastukseen. Tarkastusta ei saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön tai tämän edustajan on Ruokaviraston pyynnöstä annettava tarpeellinen apu tarkastuksen suorittamisessa.

— —

14 §

Kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävään yhteisöön kohdistettavat hallinnolliset pakkokeinot

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei täytä hyväksymisen edellytyksiä tai laiminlyö tai rikkoo toimintaansa koskevia eläinjalostusasetuksessa tai tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia, Ruokaviraston on annettava yhteisölle kirjallinen korjauskehotus. Ruokaviraston on asetettava korjauskehotuksessa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävälle yhteisölle määräaika, jonka kuluessa havaitut puutteet, laiminlyönnit tai rikkomukset on korjattava, jollei määräajan asettaminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei korjaa puutetta, laiminlyöntiä tai rikkomusta korjauskehotuksessa asetetussa määräajassa, Ruokavirasto voi määrätä, että jalostuseläinten merkitsemistä kantakirjaan tai jalostusrekisteriin lykätään. Ruokavirasto voi myös määrätä, että kantakirjaa tai jalostusrekisteriä

pitävän yhteisön on keskeytettävä jalostustodistusten myöntäminen, jos jalostustodistusten sisällön oikeellisuudessa on todettu epäselvyyksiä tai virheellisyyksiä.

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö korjauskehotuksesta huolimatta toistuvasti, jatkuvasti tai yleisesti jättää noudattamatta 4 §:ssä tarkoitetun hyväksytyn jalostusohjelman vaatimuksia, Ruokaviraston on keskeytettävä jalostusohjelman hyväksynnän voimassaolo tai peruutettava jalostusohjelman hyväksyntä kokonaan.

Jos kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö ei toistuvasti, jatkuvasti tai yleisesti täytä eläinjalostusasetuksen 4 artiklan 3 kohdassa säädettyjä vaatimuksia korjauskehotuksesta huolimatta, Ruokaviraston on peruutettava kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön hyväksyminen kokonaan.

15 §

Käytön kieltäminen

— —

Ruokavirastolla on oikeus saada tässä pykälässä tarkoitetun kiellon määräämiseksi tarpeelliset tiedot jalostustoimintaa harjoittavalta ja jalostuseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden maahantuojalta, jos on syytä epäillä, etteivät jalostuseläimet taikka niiden sukusolut tai alkiot täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia.

— —

15 a §

Muun kuin hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen kieltäminen

Jos muu kuin kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitämään hyväksytty taho toteuttaa omaan käyttöönsä tarkoitettua jalostusohjelmaa, Ruokavirasto voi kieltää kyseisen jalostusohjelman toteuttamisen, kun tällainen jalostustoiminta johtaa liiketoimintaan jalostuseläimillä tai niiden sukusoluilla tai alkioilla taikka jos jalostusohjelman toteuttaminen vaarantaa kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön saman lajin rodun tai linjan hyväksytyn jalostusohjelman toteuttamisen.

Kieltoa on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei muutoksenhakuviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa tai määrää sitä keskeytettäväksi.

16 §

Rekisteri kantakirjaa ja jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä

Ruokavirasto pitää rekisteriä kantakirjaa pitävistä yhteisöistä ja jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä. Rekisteri on osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008) tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Rekisteriin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, ellei tässä laissa toisin säädetä.

Rekisteriin merkitään päivä, jona yhteisö on hyväksytty kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi, yhteisön yhteystiedot, tiedot siitä, mistä eläinlajista tai rodusta ja linjasta yhteisö on hyväksytty pitämään kantakirjaa tai jalostusrekisteriä, tiedot suoritetuista valvontatoimista ja niiden tuloksista sekä tiedot yhteisön toiminnan lopettamisesta ja hyväksymisen peruuttamisesta.

Ruokavirasto julkaisee kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävistä yhteisöistä sähköisesti eläinjalostusasetuksen 7 artiklassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/1012 soveltamissäännöistä tunnustettuja jalostusjärjestöjä ja jalostustoimijoita koskeviin luetteloihin sisällytettävien tietojen yhteydessä käytettävien mallilomakkeiden osalta annetussa komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2017/716 tarkoitetun luettelon.

Poiketen siitä, mitä maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä, tässä pykälässä tarkoitetut tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävä yhteisö on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta tai hyväksyminen on peruutettu.

17 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin ja tietojen luovuttaminen

Ruokavirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada valtion viranomaiselta sellaisia kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävää yhteisöä taikka kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hakevaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa ja muuta tämän lain säännösten noudattamisen kan-

nalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tässä laissa tarkoitetun asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Tässä laissa säädettyä tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitävän yhteisön taikka kantakirjaa tai jalostusrekisteriä pitäväksi yhteisöksi hakevan taloudellisesta asemasta ja liikesalaisuudesta saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi.

— —

20 §

Eläinjalostusrikkomus

Joka tahallaan rikkoo 6 §:ssä säädettyä velvollisuutta merkitä eläin kantakirjaan tai jalostusrekisteriin, 7 §:n 2 momentissa säädettyä velvollisuutta antaa jalostustodistus taikka 15 tai 15 a §:ssä tarkoitettua kieltoa, on tuomittava *eläinjalostusrikkomuksesta* sakkoon.

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa tehty päätös kantakirjaa pitäväksi yhteisöksi hyväksymisestä jää edelleen voimaan.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen tämän lain voimaantuloa vireille tulleisiin hakemuksiin.

Mitä tässä laissa säädetään Ruokavirastosta, tarkoitetaan 1 päivän marraskuuta 2018 ja 31 päivän joulukuuta 2018 välisenä aikana Elintarviketurvallisuusvirastoa.

_____

Liite 2

LUONNOS

Maa- ja metsätalousministeriön asetus

eräiden maa- ja metsätalousministeriön eläinjalostustoimintaan liittyvien asetusten kumoamisesta

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä asetuksella kumotaan:

1) puhdasrotuisten nautojen sekä niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (350/2014);

2) puhdasrotuisten lampaiden ja vuohien sekä niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (351/2014);

3) puhdasrotuisten ja risteytettyjen sikojen sekä niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (352/2014);

4) rekisteröityjen hevoseläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden polveutumistodistuksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (353/2014);

5) jalostukseen käytettävien eläinten sekä niiden sukusolujen ja alkioiden tuontia koskevista polveutumistodistuksista ja eräistä muista asiakirjoista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (354/2014);

6) kantakirjan rakenteesta ja eläimen merkitsemisestä kantakirjaan annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1024/2014);

7) jalostukseen käytettävien eläinten jalostusarvon määrittämisestä annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1025/2014).

2 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018.

Helsingissä päivänä kuuta 20